

Taak en invloed gemeente op fysieke en sociale veiligheid

Uit een enquête van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), blijkt dat 72% van de gemeenteraadsleden niet weet dat de regio op het lokale veiligheidsbeleid feitelijk bij de gemeente ligt. Meer dan de helft van de raadsleden (56%) geeft aan dat deze regio bij de veiligheidsregio ligt.

Bij het veiligheidsbeleid dient onderscheid gemaakt te worden tussen fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid omvat de bescherming tegen leed door ongevallen of door incidenten van niet-menselijke oorsprong, zoals brand en overstroming. Sociale veiligheid omvat de bescherming tegen leed door menselijke factoren, zoals misdrijven, overtredingen en overlast.

Hoewel dit onderscheid duidelijk is, zijn er natuurlijk ook altijd grensgevallen. Zijn het neerstorten van de MH17 of van de Duitse Germanwings (bewuste actie van de co-piloot) nu voorbeelden van sociale onveiligheid? Is een explosie in een olieraffinaderij fysieke veiligheid en als het door een aanslag geschiedt niet?

De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid, dat wil zeggen voor zowel de fysieke als de sociale veiligheid.

Fysieke veiligheid

De verantwoordelijkheid met betrekking tot fysieke veiligheid is met name belegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr).

Wet veiligheidsregio's art. 2

Het college van burgemeester en wethouders is belast met de organisatie van:

- a. de brandweezorg
- b. de rampenbestrijding en de crisisbeheersing
- c. de geneeskundige hulpverlening.

De gemeente blijft op grond van dit artikel (eind)verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid, maar draagt ondertussen wel een deel van de bevoegdheden en taken over aan de veiligheidsregio. Deze taken en bevoegdheden staan omschreven in artikel 10 van de Wvr.

Wet veiligheidsregio's art. 10 (lid A tot en met F)

- a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises
- b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald
- c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid
- d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing
- e. het instellen en in stand houden van een brandweer
- f. het instellen en in stand houden van een GHOR

Sociale veiligheid

De Gemeentewet beschrijft de verantwoordelijkheid voor de burgemeester op het gebied van sociale veiligheid.

Gemeentewet art. 172

De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde. De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie.

De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.

De gemeente heeft de regie over het lokale integrale veiligheidsbeleid. Het Kernbeleid Veiligheid beschrijft de regierol van gemeenten als volgt: "het zodanig sturen, interveniëren en in stand houden van allerlei randvoorwaarden dat de diverse betrokken partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te consolideren".

Integraal Veiligheidsplan (IVP)

Elke gemeente voert een integraal lokaal veiligheidsbeleid uit. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft hiervoor een handreiking gemaakt: Kernbeleid Veiligheid - handreiking voor gemeenten. De regierol van gemeenten wordt hierin als volgt

beschreven: “het zodanig sturen, interveniëren en in stand houden van allerlei randvoorwaarden dat de diverse betrokken partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te consolideren”.

Ten behoeve van de uitvoering van het integrale veiligheidsbeleid stellen veel gemeenten (met behulp van Kernbeleid Veiligheid) een Integraal Veiligheidsplan (IVP) op. In dit IVP wordt het gemeentelijke beleid met betrekking tot zowel fysieke als sociale veiligheid beschreven. De strategische visie wordt erin uiteengezet, de beleidsprioriteiten en de wijze waarop de samenwerking tussen de ketenpartners tot stand komt. Het IVP bevat daarnaast een uitvoeringsplan met daarin de hoofdlijnen van het beleid vertaald in concrete acties, taakverdeling en termijnen.

Het Kernbeleid Veiligheid benoemt vijf veiligheidsvelden, te weten:

- > veilige woon- en leefomgeving
- > bedrijvigheid en veiligheid
- > jeugd en veiligheid
- > fysieke veiligheid
- > integriteit en veiligheid.

Op de website van de VNG staan meerdere documenten die een hulpmiddel kunnen zijn om tot een allesomvattend Integraal Veiligheidsplan te komen (bit.ly/1i7YvNT).

Kortom

- > De verantwoordelijkheid voor zowel de fysieke als sociale veiligheid ligt bij de gemeente (met de burgemeester als eindverantwoordelijke).
- > Bevoegdheden en taken op het gebied van fysieke veiligheid zijn overgedragen aan de veiligheidsregio, zoals beschreven in artikel 10 van de Wvr.
- > De gemeente stimuleert bij het lokale integrale veiligheidsbeleid betrokken partijen om op een effectieve manier samen te werken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid te bewerkstelligen.
- > Een Integraal Veiligheidsplan biedt inzicht in het beleid dat gevoerd wordt op het gebied van sociale en fysieke veiligheid.

Deze factsheet is gebaseerd op een enquête van het CCV: Raadsleden en veiligheid, september 2015. Deze enquête is te downloaden op bit.ly/1JT6Vi7

Voor de dossiers Bevolkingszorg - gemeente en Crisis en regionale crisisbeheersing zie www.infopuntveiligheid.nl